

Sofoklej: Kralj Ojdip Kratka vsebina, tragedija – 1	Sofoklej: Kralj Ojdip Tragedija – 2, tragično
<p>V Tebah je izbruhnila kuga, poslal jo je bog Apolon, češ da v njej živi morilec kralja Laja. Ojdip napove preiskavo, da bi našel morilca, a ugotovi, da je on to sam, poleg tega pa še poročen z lastno materjo. Jokasta se obesi, Ojdip si iztakne oči, saj mu niso kazale prave poti.</p> <p>Tragedija Nastala v Grčiji iz praznovanj v čast boga Dioniza. Med sprevodi je zbor satirov (pevci v kostimih) pel pesem o Dionizu, ki se je kasneje spremenila v <u>dialog</u>. Thespis, prvi pisec tragedij, je uvedel igralca in govor namesto</p>	<p>pesmi, Aishil je dodal drugega, Sofoklej tretjega. Glavnemu so dodali še stranske igralce, tako da je starogrška tragedija po zasedbi imela <u>protagonista</u>, <u>epozodne igralce</u> in <u>zbor</u>. Tragedije so izvalali ob Dionozovih praznikih na posebnih tekmovanjih. Tekmovali so trije dramatik, ki so predstavili trilogijo (tri tragedije) ali tetralogijo (tragična trilogija in komedija). Izročilo tragedije sta oživela barok in klasicizem. Povdarjala sta enotnost in stanovsko klavzulo, junaki so bili iz višjih slojev, da je bil padec večji.</p>

Sofoklej: Kralj Ojdip Tragedija – 3, tragično, motivi	Sofoklej: Kralj Ojdip Motivi in teme, zgradba klasične..	Sofoklej: Kralj Ojdip Zgradba klasične tragedije, anali..	Rimska antična knjiž
<p>Slog tragedij je bil resen, igre so izražale človekovo podrejenost volji bogov. Od tod tragično doživetje sveta, saj je človek nesvoboden. Je žrtev sil, ki jih ne more obvladati (Ojdip). Navidez nedolžna odločitev ali naključje sproži plaz dogodkov, ki človeka nazadnje potolčejo, uničijo (Antigona).</p> <p>Motivi in teme: Prepletajo se motivi in teme, ki jih srečujemo tudi v kasnejših obdobjih in avtorjih, lahko jih označimo za večne probleme človeštva: pravica in resnica v življenju, vprašanje ..</p>	<p>... zločina in kazni, očetomor, vprašanje usode in svobodne volje. V svetovni literaturi se večkrat pojavi motiv Ojdipa.</p> <p>Zgradba klasične tragedije: Zgradba je petdelna: zasnova, zaplet, vrh, razplet, razsnova. <u>Zasnova</u>: V Tebah razsaja kuga, ker morilec Laja še živi; <u>zaplet</u>: Ojdip raziskuje in izobči morilca, a brez uspeha; <u>vrh</u>: sel prinese novico o smrti Poliba, Ojdip misli, da se je izognil prerokbi; <u>razplet</u>: dvom še vedno obstaja zaradi drugega dela prerokbe. Sel mu razkrije njegov rod,</p>	<p>Ojdip spozna resnico; <u>razsnova</u>: Jokasta se obesi, Ojdip si iztakne oči.</p> <p>Analitična tehnika: Analitična drama je od antike naprej posebna oblika drame. Avtor se ne drži kronološkega zaporedja dogodkov, vse odločilno se zgodi pred začetkom, drama postopno razkazuje preteklost. Pretekli dogodki imajo posledice v sedanjosti, njihovo razkritje vodi v razplet in razsnovo (katastrofo).</p>	<p>Nastala in razvijala se v močni odvisnosti od grške. Kot njen začetek leto 240.pnš, ujeti Grk Livius Andronikos prevede v latinščino Odisejo. Doba upada je obdobje poznega cesarstva od 117 do 476. Rimsko literaturo delimo na obdobja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>arhaično</u>: od 3. do 1.st.pnš, začetek epike, proze, vrh komedije, - <u>zlato</u>: od 1.st.pnš do 0, vrh lirike, epike in proze, - <u>srebrno</u>: 1. in 2.st., epika in proza, deloma dramatika, - <u>bronasta</u>: od 2. do 5.st, nastaja krščanska latinska književnost

Plavt: Dvojčka Kratka vsebina – 1	Plavt: Dvojčka Kratka vsebina – 2, antična kom..	Plavt: Dvojčka Antična komedija – 2	Plavt: Dvojčka Antična komedija – 3, situacija ...
<p>Trgovec iz Sirakuz je imel dvojčka. Ko jima je bilo 7 let se je oče z enim od sinov, Menehmusom, odpravil na sejem v Drač. V gneči se je ta izgubil, k sebi ga je vzel nek domačin. Oče je od žalosti zbolel in umrl. Ko so v Sirakuzah izvedeli za ugrabitev, so drugemu otroku spremenili ime v ime brata. Dračan, ki je ugrabil enega od dvojčkov je bil bogat a brez otrok. Menehmusu je poiskal nevesto, po smrti pa zapustil vse premoženje. Menehmus iz Sirakuz je z služabnikom iskal brata in pot ju je pripeljala v Drač. Zaradi neobčutnosti</p>	<p>sta ju zamenjovala celo služabnika in prišlo je do številnih komičnih situacij. Nazadnje sta se srečala oba Menehmusa.</p> <p>Antična komedija: Komedijska se je razvila iz posmehljivih pesmi in dialogov. V gledališko igro se je spremenila, ko so jo dodali kot četrti del trem tragedijam (tetralogija). Glavna značilnost stare grške komedije je bila <u>satirično</u>, <u>polemično</u>, <u>parodično</u> prikazovanje stvarnosti, politike, družbe in demokracije. Snov so jemali iz življenja, stvarnost so mešali z...</p>	<p>pravljičnimi prvini. Posmehovali so se osebam iz političnega in kulturnega življenja, izražali mnenje o vprašanih vojne, vzgoje itd. Glavni pisec je bil Aristofan. Obdobje se je končalo s propadom atenske demokracije. 4.st.pnš. se je pojavila srednja komedija, ki je parodirala mite. Iz nje se je l.330 razvila nova antiška komedija, ki je prikazovala družinsko, zakonsko, ljubezensko življenje nižjih in srednjih slojev. Glavni avtor: Menander. Komičnost je bila blažja, pogosto se je približevala napol resni melodrami.</p>	<p>Uvedla je novost: stalne človeške tipe (skopuški stavec, razuzdani sin,..). S tem je vplivala na razvoj rimske komedije. Glavna pisca sta bila Plavt in Terenc.</p> <p>Situacija komika: V komediji Dvojčka prevladuje situacijska komika, ki izhaja iz dejstva, da osebe zamenjujejo brata zaradi podobnosti. V nasprotju s karakterno kaže dejanja povprečnih oseb, ki se znajdejo v komični situaciji in postanejo njena žrtev. Gledalci se komičnosti zavedajo, osebe na odru pa ne.</p>

Književnost srednje..	Književnost srednje..	Dante Alighieri: Bož.. Kratka vsebina – 1	Dante Alighieri: Bož.. Kratka vsebina – 2, versko-
<p>Srednji vek je sledilo atiki, njegovi začetki segajo v 6. ali celo v 4.st. Na področju Italije se končuje že v 14.st, po Evropi okoli l.1500. Zgodovinsko približno sovpada s propadom rimskega cesarstva in nastankom frankovske države, ki je nastala iz evropskega kaosa. Cerkev je postala predstavnik religije. Njena vloga se je močno povečala, kar se je odražalo v umetnosti (izraža ideje krščanstva). Zvrsti se niso pretirano spremenile. Junaški epi, ljubezenske pesmi, drame z religiozno vsebino, romani v verzih in proza so se ohranili, ...</p>	<p>.. spremenila se je njihova vsebina. Razvilo se je nazorsko prepričanje, ki je predstavljalo edino "pravo" miselnost časa. Vse bolj se opušča latinščina in grščina, pojavlja se ljudski jezik, nastajajo prva dela pisana v francoščini, italijanščini, ipd..</p>	<p>Je versko-alegorični ep, v katerem Dante predstavi svoj pogled na onostranstvo. Popotovanje se začne v peklu, se nadaljuje skozi vice in v nebesih. Pekel razdeli na 9 krogov, v vsakega postavi različne ljudi. Tri stopnje popotovanja predstavljajo pot očiščenja oz. katarzo. Božanska komedija je splet vsakdanjega ali bolj otipljivega in abstraktnega, ne samo vsebinsko, temveč tudi oblikovno. Osebe, ki nastopajo razkrivajo Dantejevo prepričanje iz življenjskih izkušenj. Pojavi se aktualiziranje glede na takratni čas. Danteja najprej</p>	<p>.. vodi Vergil, ki predstavlja antičnega modreca, poetika in rimskega misleca. Ta ga vodi skozi pekel in vice, v raju pa ga vodi Beatrice, njegova neuslišana ljubezen. Vergil v raj ne more vstopiti, ker je pogan. Božanska komedija je najpomembnejšo srednjeveško literarno delo, saj nam razkriva vse takratno znanje in predstavo o svetu in vesolju.</p> <p>Versko-alegorični ep: Alegorija je prikaz abstraktnega v konkretni obliki. V povezavi z religijo in miselnostjo takratnega časa, ...</p>

Dante Alighieri: Bož.. Versko-alegorični ep, zgradba – 1	Dante Alighieri: Bož.. Zgradba – 2	Slo. srednjeveško pis.	Brižinski spomeniki
<p>..se nam predstavi kot krščanski abstraktizem v praktični, realni podobi, napisani v obliki epa. Ep je nasplošno pripovedno literarno delo v verzih, ki obširno govori o kakem velikem in slavnem dogodku. Ločimo različne vrste in zvrsti epa.</p> <p>Zgradba: Božanska komedija je zgrajena iz treh kantik, pisanih v italijanskih enajstercih, razporejenih v tercine ob strotem soledju in izmenjavi treh rim. Vsaka kantika ima 33 spevov, z uvodnim jih je 100. Vsaka se konča na stelle. Skupaj je 14233 verzov.</p>	<p>Kantike se delijo na Pekel, Vice in Raj. Najpomembnejši je Pekel.</p>	<p>Slovensko srednjeveško slovstvo se deli na dve smeri: cerkveno pismenstvo in ljudsko slovstvo. Brižinski spomeniki sodijo med cerkveno pismenstvo, ki je gojilo zvrst, pomembne za bogoslužje (obrazci splošne spovedi, pridige, molitve). Ohranjene spise so večinoma zapisali tuji duhovniki. Obliko jim določa vsebina. Pomembna sta jezik in slog, saj spomeniki predstavljajo prve ohranjene zapise v slovenskem jeziku. Poznamo Brižinske spomenike, Celovške ali Rateške rokopis, Stiški rokopis.</p>	<p>Delijo se na tri dele: <u>obrazec splošne spovedi</u>, <u>pridigo o grehu in pokori</u> ter zopet <u>obrazec splošne spovedi</u>. Nastali so zaradi sklepa Karla Velikega, da morajo duhovniki glavne molitve moliti v ljudskem jeziku. Najpomembnejši del je pridga o grehu in pokori, nagovor duhovnika, ki razloži krščanski nauk o grehu in zveličanju. Prične z izvirnim grehom ter našteje vse najpogostejše pregrehe. Za zgled postavi svetnike in mučenike. Na koncu je poudarjeno, da brez kesanja ni zveličanja, božja sodba čaka vsakogar.</p>

Brižinski spomeniki Verska vsebina, pridiga	Brižinski spomeniki Pridiga – 2, kompozicijske znač..
<p>Vsebina je glede na najosnovnejši pisni vir biblijska parafraza. Ta predstavlja novo, drugačno predstavitev za neko temo na dveh stopnjah: <u>jezikovni</u> (na ravni slovenskega jezika v smislu prevoda) in <u>vsebinsko</u> (na ravni interpretacije verskih zapovedi v smislu samosvojega, po potrebi prilagojenega sporočila zaradi lažje razumljivosti in s tem odmevnosti).</p> <p>Pridiga: Beseda izhaja iz latinščine in pomeni prepričevanje. Njen namen je delovati vzgojno in je pogosto tudi ...</p>	<p>praktično poučna.</p> <p>Kompozicijske značilnosti: Pridiga o grehu in pokori ima <u>premišljeno zgradbo</u>, ki naj bi izražala skladnost in zaokroženost oz. celoto. Začne se v preteklosti in poda breme izvirnega greha, stopnjuje z ostalimi človeškimi grehi, potem preide drugi del, ki navaja ljudi k dobrim delom. Zaključí v sedanjosti, kjer se dobro nagradi (vstop v nebeški raj), huda se kaznujejo s trpljenjem. Namen kompozicije in vsebine je tvoriti popolnost, ki se v religioznem smislu ohranja.</p>

Shakespeare: Hamlet Kratka vsebina	Shakespeare: Hamlet Kratka vsebina	Shakespeare: Hamlet Kratka vsebina, komp. drame	Shakespeare: Hamlet Komp. drame – 2, tragičnost
<p>Stražarjem se prikazuje duh umrlega kralja. Obvestijo Hamleta in ta od očeta izve resnico o njegovi smrti, naroči mu, naj se maščuje morilcu, sedanjemu kralju in Hamletovim stricem Klavdijem. Mater, sedaj njegovo ženo, naj pusti pri miru. Hamlet hlini blaznost. S skupino potujočih igralcev pripravi igro, v kateri se Klavdij izda. Hamleta pošlje v Anglijo, kjer naj bi ga pomočnika ubila. Pred odhodom Hamlet v materini sobi, misleč da je za zaveso Klavdij, ubije Polonija. Očetova smrt v norost pahne Ofelijo, ki se utopi.</p>	<p>Hamlet se v Angliji reši Rozenkranca in Gildenšterna ter se vrne domov. Klavdij se hoče Hamleta znebiti, zato pripravi dvoboj z Ofelijinim bratom Leartom, Leartu da meč z zastrupljeno konico. Za vsak primer pa pripravi zastrupljeno pijačo. Leart rani Hamleta, a meča se kmalu zamenjata in ranjen je tudi Leart. Kraljica popije pijačo ter umre. Pred smrtjo Leart pove resnico in preden umre sam, Hamlet ubije Klavdija.</p>	<p>V sintetični drami si dogodki sledijo po kronološkem zaporedju, v analitični drami pa za preteklost izvemo šele kasneje. Zaplet Hamleta izvira še iz časa pred dramskim dogajanjem, vendar pa v tragediji prevladuje sintetična zgradba. Skoraj vsi dogodki se odvijajo na odru, malo pa je takih, ki so postavljeni v preteklost in se o njih le pripoveduje.</p> <p>Kompozicija drame: Drama Hamlet se ne drži načela trojne enotnosti. Prostor je širši (Danska, Anglija), čas dogajanja je daljši. Krši tudi načelo enotnosti ...</p>	<p>.. dogajanja, okrog glavnega dejanja zaplete še nekaj drugih dogodkov. V drami spremljamo še dramo ostalih udeležencev, ki pa so neločljivo povezani z dramo.</p> <p>Tragičnost: Tragičnost Shakespeareovih dramskih oseb se bistveno razlikuje od antičnih. Grški junaki so odvisni od volje bogov, Hamletova tragičnost pa izvira iz njega samega. Odločiti se mora za umor strica Klavdija, a z odlašanjem povzroči katastrofo. Njegovo neodločnost razlagajo razl.: izrazit mislec, odnos do mater, ..</p>

Shakespeare: Hamlet Monolog
<p>Monolog ali samogovor je sredstvo predvsem klasične dramatike. Dialog je zaupna in iskrena oblika govora, izpoved, ki je neposredno namenjena gledalcu. Največkrat predstavlja le tezo (trditev), včasih si postavi ugovor. Notranja zgradba je dialoška, ker je govoreči v sporu s samim seboj. Običajno v prvi slovniški obliki.</p>

Valentin V.: Dramilo Interpretacija pesmi	Valentin V.: Dramilo Metrična shema, Alpska poskoč..
<p>Vodnik ogovarja ljudstvo in pošilja sporočilo: opeva domačo zemljo, hvali in našteva vrline naroda, ki je pameten, po duho močan in pokončen. Narava mu daje vse, le če bo marljiv in delaven. Kdor ni, ga čaka beda in revščina. Po vsebini je pesem poučna: prebuja slovensko narodno (opisovanje zemlje) in socialno zavest, ki jo opisuje z verzi o delu, ki je poleg učenja edin način, da se Slovenec vzdigne iz bede. Oblikovana je z tropi in figurami; tropi nadomestijo besedo z drugo podobno.</p>	<p>Alpska poskočnica je stalna kitica iz štirih amfibraških verzov. Ambfibrah je trizložna stopica iz nepoudarjenega, poudarjenega in še enega nepoudarjenega zloga (U-U)</p> <p>U-UU-UU-U U-UU-UU-U -UU-U -UU- -UU-U -UU-U</p>

Prešeren: Krst pri S... Interpretacija pesnitve – 1	Prešeren: Krst pri S... Interpretacija pesnitve – 2	Prešeren: Krst pri S... Zgradba	Prešeren: Krst pri S... Črtomirova usoda
<p>Na začetku je Prešeren postavil posvetilni sonet Matiju Čopu. Njegovo smrt in ljubezensko resignacijo omenja za povod pesnitve. Ključni pomen ima beseda grob, ki se pojavi na začetku, sredini in koncu. V tem sonetu napoveduje ljubezensko in filozofsko temo, v Uvodu se pojavi še narodnopolitičn. Uvod (ep) opisuje pokristjanje Karantancev. Črtomir je en zadnjih, ki še branijo pogansko vero. Z vojsko se zateče v Ajdovski gradec. Po šestih mesecih se odločijo za napad, a so vsi pobiti, razen</p>	<p>Krst opisuje razmišljanje Črtomira ob Bohinjskem jezeru. Spominja se Bogomile in njune ljubezni, preden je šel v vojno (prva perspektiva). Mimoidoči ribič ga pelje na drugo stran jezera. Pri slapi razmišlja o svojem življenju, preseneti ga Bogomila in duhovnik. Bogomila pripoveduje, da je iz ljubezni do njega postala kristjanka (druga perspektiva). Duhovnik krsti Črtomira, ta odide v Oglej, kjer postane mašnik.</p>	<p>Krst pri Savici je sestavljen iz <u>posvetilnega soneta</u>, <u>Uvoda</u> in <u>Krsta</u>. Uvod je zgajen iz treh vsebinskih delov: <u>brezupen boj do umika v trdnjavo</u> (10.tercin), <u>odločitev za nočni napad</u> (7. tercin), <u>boj in poraz</u> (9. tercin). Krst ima tudi tridelno zgradbo: ekspozicijski del: <u>Črtomirov dan po nočnem boju</u> (1.-20. stanca), <u>prehod v zaplet</u> (21.), zaplet: <u>nepričakovan prihod Bogomile</u> (22.-37.), razplet: <u>nastop duhovnika, krst</u> (38.-53.). Krst je zgrajen analitično, vsebuje dve retrospektivi.</p>	<p>Usodo prikazujeta Uvod in Krst. V prvem smo priča zgodovinski usodi, v Krstu pa ljubezenski. Obe zgodbi se končata nesrečno. Edini prosti karantanec Črtomir ugotovi, da ga Bogomila še ljubi, a se je odpovedala zemeljski ljubezni. Črtomir izgubi vse upanje. Pusti se krstiti, a to ne pomeni spreobrnitve, vendar le pristanek na situacijo, v kateri se je znašel, saj bo le tako lahko najbolje služil svojemu ljudstvu. V Krstu Črtomir preneha biti klasičen epski junak. O njegovi usodi odločajo drugi.</p>

Prešeren: Krst pri S... Pomen pokristjanjevanja Slov...	Prešeren: Krst pri S... Lirske, epske in dramske prvine	Prešeren: Krst pri S... Lirske, epske in dramske pr... - 2	Prešeren: Krst pri S... Elementi epa (tercina)
<p>Prešeren je izbral zgodovinsko ozadje pokristjanjevanja karantanskih Slovencev in njihv zadnji upor leta 772. Karantaniji je zavladal vojvoda Volkun (Valjhun), kar pripelje do postopnega sprejemanja vere. Vera je obrarovala Slovence prez uničenjem, pospešila je kulturni napredek. Slabe strani: širjenje pod tujo oblastjo, vezani smo bili na tujejezično kulturo. K nam so se naseljevali tuji fevdalci in zavlادali nad ljudstvom. Jezik je bil omejen na ljudsko življenje, redka dela od 9.-16. st.</p>	<p>Mešajo se lirske, epske in dramske prvine. V Uvodu, ki je epski se pojavljajo dramske prvine. Prešeren odstopa od epskega sloga, ki teži v širino. Prvič se opazi ob Črtomirovem govoru vojski in njegovi odločitvi. Spremeni tudi pripovedni način, besedo prepusti junaku; preide v personalno pripoved. S tem se spremeni litararni čas. V Uvodu je dogajanje skrčeno iz 6. mesecov na nekaj minut pripovedi (10. tercina), ob Črtomirovem govoru pa se realni in pesniški čas približata, kar je značilnost dramatskega oblikovanja.</p>	<p>Krst se bistveno razlikuje od Uvoda, nad epskim prevladajo lirske in dramske prvine. V ospredju je usoda Črtomira, njegove odločitve, opredelitve. Pesnikovi posegi so lirski, so izraz pesnikovih misli in čustev. Pojavi se menjava pripovednega načina. Do 53. stance se pojavljajo dialogi, ki trajajo do avtorjevega epiloga. Avtor preide v personalno pripoved, ki je bolj dramska.</p>	<p>Uvod je posvečen zgodovinskemu boju med pogani in kristjani. Črtomir v sebi združuje značajske lastnosti: junaštvo, dobroto, modrost. Notranje deluje enovito, klasični epski junak. Njegov svet je svet smisla, ki mu ga daje vera v obstoj svobodne in idealne družbe, ne pa bogovi. Črtomir deluje v heroičnem svetu, ki mu daje smisel vera v svobodo. Znanе in neznanе slie so lahko le ovira in ne usoda. Tercina: Je trivrstična kitica,</p>

Prešeren: Krst pri S... Elementi epa (tercina) - 2	Realizem 1	Realizem 2	Honore De.: Oče Go.. Kratka vsebina
<p>Tercina: Je trivrstična kitica, sestavljena iz peterostopičnih jambskih verzov z verižno rimo (aba,bcb,cdc). Zaradi rime nima značilnega kitičnega značaja, zato pesem sklene dodatni verz, rima z srednjim verzom zadnje tercine. Uvedel jo je Dante.</p>	<p>Obdobje po Evropi od 1830 do 1880, ko se pridruži nova romantika. Prekrivanje realizma in romantike tudi pri nas obdobje med smerema, za katerega je značilno prekrivanje obeh. Realizem je umetnost objektivne stvarnosti, povdarja razum, znanost, obravnava predvsem socialno problematiko. Delimo ga na: romantični (osebe so romantično označene), objektivni (življenje je prikazano objektivno), socialni (opisuje socialno ogrožene), poetični (se prepleta z idiličnimi in vzgojnimi idejami), ...</p>	<p>psihološki (avtor se pogloblja v duševnost človeka), impresionistični (pojavi ob prihodu naturalizma, obrača se k novi romantiki) ter kritični realizem (kritika sodobne meščanske družbe). Realisti namesto čustev in fantazij uprizarjajo življenje, v centru je družba. Na nastanek je vplival Charles Darwin s teorijo nastanka vrst. Glavni literarni zvrsti sta roman in novela, najmanj se uveljavita lirska in epska pesništvo.</p>	<p>Rastignac pride študirat v Pariz, njegov cilj se je povzpeli v visoko družbo. Nastani se v penziji gospe Vauquerjeve, kjer živi tudi kaznjeneč Vutrin in testeninar Goriot. Ta se je moral iz boljše sobe preseliti v slabšo, ker je ves denar namenil za hčeri Anastazijo in Delphino. Rastignac postane Delphinin ljubimec, naklonjen mu je tudi Goriot. Vautrin je prepoznani in gre zopet v zapor. Ko Goriot zboli, se hčere zanj ne zanimata, spozna da sta ga izkoriščale. Umre razočaran, spremlja ga le Rastignac.</p>

Honore De...: Oče Go.. Motivno-tematska interpretacija	Honore De...: Oče Go.. Vsevedni pripovedovalec	Fjodor Dost...: Zločin.. Kratka obnova	Fjodor Dost...: Zločin.. Psihološki realizem
<p>Pojavljajo se različni motivi, izraženi s snovnimi in idejnimi elementi realizma. Idejno je roman grajen na odnosu posameznika do stvarnosti, kjer nam celotna motivika podaja misel, ki postavlja družbo pred družino, užitek pred humano nujo, oportunitizem pred človeškost. S tem posredno izziva kritiko obstoječega na temelju tradicionalnih vrednot.</p>	<p>Pripovedovalec je v pripovedništvu posrednik med dogajanjem v pripovedi in bralcem. Ločimo vsevednega in personalnega pripovedovalca. Vsevedni je ponavadi tudi tretjeosebni, pri personalnem pa dojema bralec dogodke skozi oči akterjev in je praviloma prvoosebni. Značilno je, da vse ve, zato je pripoved analitična, postavljen je v vlogo sodnika, pozna posledico (prihodnost). Dogodke obravnava z oddaljenostjo, je odvisen in se vmešava le kadar mu to ustreza.</p>	<p>Glavni junak Rodja Razkolnikov je reven študent, mali človek, ki se želi dokazovati samemu sebi. Rodja ubije starko Aljono Ivanovo, ki jo imenuje "človeška uš", nenaklepno ubije tudi njeno sestro Elizaveto. Kot oboževalec znanosti in razuma zavrača uveljavljena merila dobrega in zla. Bog po njegovem mnenju ne obstaja, človek lahko vzame usodo v svoje roke, to je njegova dolžnost. Sledimo analizi njegove razklane zavesti, spopadu racionalnega in iracionalnega ter spredvidenju, da ni nadčlovek. Prijavi se policiji, zapor.</p>	<p>Dostojevski sodi v vrh psihološkega realizma, prvi je globoko posegel v zapleteno človeko notranjost in jo razkril. Gre za notranjo resničnost (od tod <u>psihološki realizem</u>). Ukvarja se z vprašanji usode, smisla ter se spoprime z vprašanjem o obstoju boga in obstoju vrednot. Označen je za dvomljivca, ki bi rad veroval.</p>

Fjodor Dost...: Zločin.. Pripovedna tehnika	Naturalizem 1	Naturalizem 2	Ibsen: Strahovi Kratka vsebina
<p>Avtor podaja dva govorna načina: dialog in monolog. Dialog je uporabljen v zunanem svetu, medtem ko je monolog uporabljen v notranjem svetu posameznika. Primer je Razkolnikov, ki je razpet med zunanjo in notranjo stvarnostjo. Dialog ga povezuje z zunanostjo, monolog pa je značilnost zavestnega razmišljanja, kjer komunicira sam s seboj. Te vrste monolog je novost.</p>	<p>Naturalizem je smer, ki sledi realizmu in skuša upodabljati stvarnost čim bolj naravno v smislu resničnega, predvsem človeka. Razlike so v stopnji prikazane resničnosti. Realizem izbira teme, stilizira resničnost, naturalizem pa upodablja dokumentarno, objektivistično, znanstveno. Upodabljanje spada pod grobo in grdo resničnost, obravnavajo se teme kot so prostitucija, seksualnost, revščina, .. Prevlada proza nad poezijo, v ospredju sta roman in novela, del dramatike.</p>	<p>Teorijo naturalističnega romana je izdelal najpomembnejši predstavnik naturalizma, Emile Zola.</p>	<p>Gospa Alvingova živi od moževe smrti sama, zaradi razvratnega življenja moža je poslala sina Osvolda od doma. Njen mož je s služkinjo spočel deklico Regino, ki jo je gospa obdržala pri sebi. Osvald se vrne iz mesta zaradi dedne bolezni sifilisa, grozi mu progresivna paraliza. Osvald ne ve resnice o očetu in za bolezen krivi sebe, gospa Alvingova šele ob sinu odkriva ozadje dejanj svojega moža in prave vzroke njegovega življenja.</p>

Ibsen: Strahovi Real.-natur. dramatika	Ibsen: Strahovi Analitična tehnika	Ibsen: Strahovi Tezna dramatika	Obdobje med rom...
<p>Ibsen je v svojem 50 letnem delu, ki ga delimo na tri obdobja, imel romantično, realistično, naturalistično in celo novoromantično fazo. V realistično-naturalistični fazi izraža preko proznih dram družbeno in moralno kritična stališča do meščanske družbe, analiziral je moralne osnove, položaj ženske, zakon in družino, odnose med posameznikom in družbo. Zavzemal se je za moralno kritičnost, žensko emancipacijo, svobodo posameznika in njegove vesti. Najbolj se približal naturalizmu z obravnavo dednosti.</p>	<p>Ibsen je ustvaril t.i. analitično dramo, znano že od antike. Gradi na analizi preteklih dogodkov, kjer se vse odločilno zgodi že pred začetkom dramskega dogajanja, drama pa prikazuje samo postopno razkrivanje preteklega, ki ima posledice v sedanjosti. Na to se navezuje motiv problema dednosti.</p>	<p>Tezna dramatika vsebuje diskusijo neke ideološke teme in formulacijo teze o dogajanju v igri. V tem primeru je ideološka tema naturalizem, teza dogajanja je vsebovana v ideji dednosti in njeni determinirani posledičnosti, ki je izražena v liku Osvalda.</p>	<p>Poteka od 1848 (smrt Prešerna) do 1899. Značilna je neenotnost, prepletajo se različne smeri. Kaže se razsvetljenska težnja po uporabi slovnstva za razširjanje moralnih, nacionalno vzgojnih in prebudnih idej. Z razsvetljenskimi in predromantičnimi sestavinami se prepletajo zlasti elementi iz pozne romantike, kar velja za prvo polovico obdobja do l.1881. To polovico imenujemo tudi obdobje romantičnega realizma. Po l.1881 je opazen večji razmah realizma v pripovedništvu in poeziji.</p>

Obdobje med rom...	Fran Levstik: Popot.. Kratka vsebina – 1	Fran Levstik: Popot.. Kratka vsebina – 2	Fran Levstik: Popot.. Literarni programi in manifesti
<p>S Kersnikovimi povestmi iz kmečkega in trškega življenja pa se začne poetnični realizem. Obdobje lahko razdelimo na dva dela: v prvem od l.1848 do l.1881 prevladuje ob razsvetljenstvu in predromantični dediščini še romantika ter zametki realizma, v drugem od l.1881 do l.1899 ob romantiki nastane prava realistična smer, ki se proti koncu preusmeri v naturalizem, a brez večjega uspeha.</p>	<p>Delo je po zunanji obliki potopis, ki opisuje pot Levstika in njegovega prijatelja. V prvem delu živahno opiše pokrajino in ljudi, ki sta jih srečala, v drugem delu se avtor ukvarja z literarnimi vprašanji. Na poti ugotovi, da ljudstvo ceni literarna dela, ki so njegovega okusa. Ker del za ljudstvo ni, morajo pisatelji pisati zanje, jezik naj bi bil preprost. Levstiku se najboljša kot forma zdi drama, za katero potrebujemo zgodovino, igrališča in jezik. Za tragedijo ni snovi, ostane le komedija. Roman tudi ni mogoč, saj je epopeja</p>	<p>Stan oseb tudi opredeljuje jezik, gospoda govori bolj izbran jezik v primerjavi s preprostim ljudstvom, zato naj njegovo mesto zavzame župnik. Ta naj govori rahlo privzdignjeno in naj jezik tudi neguje. Glavne Levstikove zahteve: <u>piše naj se za ljudstvo</u>, njegovo zabavo in pouk, <u>v ljudskem jeziku naj prikazujejo življenje ljudstva</u>, <u>bolj kot lirika sta pomembna pripovedništvo in dramatika</u>, <u>v romanih naj bi imel glavno vlogo slovenski veljak</u>, <u>igre naj ne prikazujejo mestnega življenja</u>, <u>pisatelji naj opisujejo značaje in</u></p>	<p>Literarni program vsebuje izhodišča in cilje literarnega gibanja, je opis njegove temeljne usmeritve. Manifest je poziv, izjava, programatičen povzetek ciljev nekega umetnostnega gibanja.</p>

Fran Levstik: Popot.. Vloga Levsikovega literarnega ...	Josip J.: Deseti Brat Kratka vsebina – 1	Josip J.: Deseti Brat Kratka vsebina – 2	Josip J.: Deseti Brat Kompozicija
<p>Levstikov literarni program ima poleg aktualnih še razsvetljenske in predromantične poteze, takratni sodobniki pa se ga niso držali, pisali so o drugih snoveh in idejah. Še celo on sam se ga ni držal, ukvarjal se je največ z pesništvom. Edini, ki je izpolnjeval njegova načela je bil Josip Jurčič, a še to iz motivnih kot idejnih razlogov.</p>	<p>Lovre Kvas pride na grad Slemenice učiti graščakovo hčer Manico. Čeprav ga ima rada, ne more upati na poroko, za njeno roko se poteguje tudi Marijan, sin sosednjega graščaka Piškava. Sprva prijatelja, a kasneje se skregata prav zaradi Manice. Marijan tudi ne trpi Martika, ki ga kličejo deseti brat. Med njima pride do pretepa, oba sta hudo ranjena. Martinek pokliče k sebi Kvasa, ta izve, da je Piškav Martinkov oče in njegov stric. Kvas obljubi, da bo Piškavu prenesel Martinkovo sporočilo.</p>	<p>Za napad obtožijo Martinka, a ta že prenese pismo Piškavu, na željo tega pa ga tudi izpustijo, a zapustiti mora Slemenice, saj Mančin oče Benjamin ne dovoli njune ljubezni. Piškav napiše poslovilno pismo in odpotuje. Martinek umre, Marijan se poroči in se preseli iz Obrhka. Grad Polesek podeduje Kvas, ki se po študiju vrne na Slemenice in se poroči z Manico.</p>	<p>Dogajanje je postavljeno v 19.st, prostor je dvojen; zgodba se deloma dogaja v grajskem (Slemenice, Polesek), deloma v vaškem okolju (Obrhek, Obrščakova gostilna).</p>

Josip J.: Deseti Brat Sintetična in analitična tehnika	Josip J.: Deseti Brat Romantične in realistične prvine	Ivan T.:Visoška Kr... Kratka vsebina – 1	Ivan T.:Visoška Kr... Kratka vsebina – 2
<p>Prisotni sta obe. Sintetično je prikazana zgodba Lovreta Kvasa, analitično pa je poročanje o Piškavu, ki prikazuje njegova dejanja v preteklosti, pomembna za sedanost. Obe zgodbi povezuje Martin Spak, ki ga imajo vsi za desetega brata, a se izkaže, da je Piškav nezakonski sin, Marijanov polbrat ter Kvasov bratranec.</p>	<p>Roman je zgrajen na romantičnih motivih ljubezni, spopada sovražnih ljubezenskih tekmecev, maščevanja nad Piškavom in srečnega konca s poroko. V motivu Manične in Lovretove ljubezni v ospredje stopa osebna, sentimentalna izpoved. Romantična sta tudi Piškava in Martinkova zgodba z analitičnim razkritjem. Realizem opazimo v prikazu vaškega okolja in socialni tendenci romana. Martinek in Kvas izhajata iz revnih družin, nasproti stojita bogata graščaka. Martinku zločinec Piškav, Kvasu pa Benjamin.</p>	<p>Zgodba je sestavljena iz dveh delov. V prvem Izidor Khallan pripoveduje o svojem očetu, ki je skupaj s tovarišoma Lukežom in Joštom Schwarzkoblerjem ukradel švedsko blagajno, Lukeža prelisičil, Jošta pa ubil ter ves denar vzel sam. Kupil je dve kmetiji in zaradi slabe vesti poslal po Agato, vnukinjo Jošta. Umrli je kot zadnji protestant v Poljanski dolini. Drugi del, ki se začne z Agatinim prihodom, je posvečen Izidorjevi zgodbi. Oba brata se zaljubita v Agato, čeprav naj bi se z njo poročil starejši brat, jo izgubi.</p>	<p>Agata zavrne Marksa Wulffinga, ta se ji maščuje in jo obdolži čarovništva. Na "božji sodbi" Jurij reši Agato in se kasneje z njo oženi. Izidor se izkaže kot slabič in gre v vojsko. Kasneje se poroči z Marksovo sestro Margareto.</p>

Ivan T.:Visoška Kr... Zgodovinski roman	Ivan T.:Visoška Kr... Prvoosebna pripoved	Ivan T.:Visoška Kr... Kronikalni slog	Anton Aškerc: Mejnik Interpretacija pesmi
<p>Roman, ki črpa snov iz preteklosti, v njem nastopajo realne ali izmišljene osebe. Te vrste romani težijo k avtentičnemu orisu oseb, družbe, kulture in dogajanj časa, ki ga opisujejo. Pogosto je v središču pustolovsko-ljubezenska zgodba. Nastal je v času romantike. Visoška kronika je postavljena na konec 17.st, v čas po 30 letni vojni.</p>	<p>Zgodbo v prvi osebi pripoveduje Izidor Khallan, en glavnih likov v romanu. Opisuje predvsem dogodke, ki jih je bil sam priča in se tako bistveno loči od tretjeosebne pripovedovalca.</p>	<p>Kronika je prikaz zgodovinskih dogodkov izključno glede na njihovo časovno zaporedje, ne glede na njihove notranje, stvarne zveze ter je bila ena glavnih oblik srednjeveškega zgodovinopisja. V književnosti govorimo o kronikalni povedi. Napisana je v obliki namišljene kronike, pripovedno perspektivo ji daje kronist.</p>	<p>Balada Mejnik jemlje snov iz ljudskega življenja. Pijani Martin se vrača domov, ko gre skozi gozd, kjer rado straši, naleti na soseda Vida, ki prenaša mejni kamen. Martinu pove, da je v času življenja prestavil kamen in ga ogoljufal, zato mora v smrti nositi kamen. Martin pobegne domov, kjer zjutraj ugotovi, da je sosed Vid ponoči umrl. Dogodek lahko vidimo kot privid (realistično) ali kot srečanje z duhom (romantično).</p>

Anton Aškerc: Mejnik Balada	Anton Aškerc: Mejnik Pripovedne in dramatične prvine	Slov. moderna 1	Slov. moderna 2
<p>Balada je bila kratka kitična pesem, ki so jo peli plesalci. V 14. in 15.st. se je razvila kot lirski pesem z strogimi oblikovnimi pravili, v Angliji pa kot pesem. Na poskočen način je pripovedovala o kakem zanimivem dogodku, junaštvu. Balada je torej predstavljala mešanico epike, lirike in dramatike. Pojavi se v Nemčiji konec 18.st, razcvet doživi v času predromantike in romantike. Sedaj balada pomeni večinoma krajša epska pesem, ki je na meji z lirsko. Motivi so nenavadni, dramatični,.. Zato delimo balade na ljudske,</p>	<p>Pripoved ima tipično dramatično zgradbo z zasnovo, zapletom, vrhom razpletom in razsnovo (zasnova – vračanje s sejma, zaplet – Martinov pogum, vrh – duh, ki prenaša mejnik, razplet – Martinov beg, razsnova – novica o smrti). V dramskih prvinah se pojavlja še monolog, v pripovednih zgodba, ki jo lahko izluščimo in pripovedovalec.</p>	<p>Začne se z izidom Župančičeve Čaše opojnosti in Cankarjeve Erotike l.1899, konča pa l.1918. Še vedno se pojavlja tradicija romantike. Modernisti se z gledujejo po Prešernu, Heineju, ljudskemu pesništvu. Hkrati se približujejo sodobnemu življenskemu občutju in romantiko prepletajo z elementi dekadence in impresionizma. Drugi tok je bila nova romantika, ki je vplivala na Murna, Cankarja, Župančiča. Murnova glavna značilnost je bila impresionizem, Cankarjeva in Župančičeva pa dekadenca.</p>	<p>V delu slednjih dveh so nad dekadenco kmalu prevladale simbolistične prvine. Na slovensko moderno sta od 19.st najbolj vplivala realizem in naturalizem, vpliv je viden v Cankarjevi prozi in dramatiki. Pri ustvarjanju slovenske moderne opazimo nekatere sestavine ekspresionizma (Cankar, Župančič), pri Cankarju l.1907 opazna težnja v smeri socialnega realizma. Sočasno so ustvarjali sodobniki slovenske moderne: Zofka Kvedrova, Alojz Kraigher, Fran Saleški Finžgar.</p>

Župančič: Duma Interpretacija pesmi – 1	Župančič: Duma Interpretacija pesmi – 2	Župančič: Duma Motivi in teme	Župančič: Duma Zgradba
<p>Duma je Župančičeva najboljšežnejša pesnitev. Zgrajena iz dveh polovic, ki razpadeta na dva dela. V prvem delu najprej ženski glas opeva lepote slovenske domovine, podeželja, kmečkega življenja. Podoba je idealizirana, prikazuje le lepe strani. Moški glas prikazuje idilično podobo mestnega življenja, tujina je prikazana kot svet velemest, industrije, napredka, umetnikov,.. kot del slovenske tradicije. V drugem delu spregovori pesnik. Spominja se mladosti, očeta, s katerim sta hranila ptice.</p>	<p>Nato preide na temno stran domovine, izseljenje, vdove, ki žaluje za mrtvim sinom. Sledi spoznanje, da se izseljenci v tujini za vedno izgubijo in se nikoli ne vrnejo več. Za konec pesnitve pesnik postavi podobo školjke z biserom, ki ponazarja poezijo, nastalo iz bolečine nad usodo naroda in domovine.</p>	<p>V pesnitvi v celoti izoblikoval svoje razmerje do naroda. Uporabil je že znana motiva domače zemlje in ljubezni do nje, vendar ju je na novo oblikoval. Pri tem je nacionalno tematiko povezal s socialno.</p>	<p>Pesem je razdeljena na dva dela, ta dva še na dva dela. Prvi del je zgrajen kot spev ženskega in moškega glasu, ki pojeta o domovini, vaškemu svetu ter o modernem, mestnem svetu. V drugem delu pesnik spregovori sam, najprej govori o idilični podobi domovine, potem govori o temni strani domovine, ki jo vidi predvsem v izseljevanju. Pesem se konča z dvomom in negotovostjo.</p>

Župančič: Duma Verz	Župančič: Duma Zvočni učinki	Cankar: Na klancu Kratka vsebina – 1	Cankar: Na klancu Kratka vsebina – 2
<p>Verzna oblika se neprestano menja, kar je v skladu s pesmijo. Prevladuje svobodni verz, ki se včasih približa heksametru. Osnovna mera je daktil, verz je daljši ali krajši.</p>	<p>Med glasovnimi figurami je preišljeno uporabljena rima, ki se pojavi v idejno tehtnih delih besedila, kjer pesnik poje o lepotah domovine, pa tudi v materini žalostinki. Z besedami upodobi brzojavni drog, s soglasniki posnema brnenje žic, muzikalni višek ustvari v žalostinki matere, ki žaluje za sinom (notranja (pada <u>trdo</u> na njegovo <u>glavo</u>) in zunanja (bije / vpije) rima, kopičenje trdih soglasnikov s, b, t, d, k, izmenjajoča se vokala o in i, posnemanje bitja mrtvaškega zvona).</p>	<p>Je Cankarjevo najboljšežnejše pripovedno delo. Opisuje življensko zgodbo svoje matere in njene družine. Glavna oseba Francka je že v mladosti nesrečna, po poroki s krojačem Tonetom se trpljenje šele začne. V trg pride nov krojač, ki prodaja že narejene obleke. Tone izgubi delo, družina obuboža. Preselijo se na klanec, kjer živijo siromaki. Mihov se odloči, da gre v tujino, Francka mora sama preživljati družino. Kljub garanju, usoda njenih otrok ni boljša. Tudi Lojze se zaradi pomanjkanja vrne nazaj na klanec.</p>	<p>Roman se konča s simbolom luči, prižane na učiteljevem oknu. Odlomek iz Berila je iz prvega poglavja. Francka gre na božjo pot, zamudi voz in ves čas teče za njim. Večkrat pade in razdalja se vse bolj večja. Končno se jo usmiliijo, ta že skoraj pride do voza a pade, voz se ji izmakne, s čelom udari v rob voza.</p>

Cankar: Na klanecu Družinski roman, Socialno-prol..	Cankar: Na klanecu Družinski roman, Socialno-p.. – 2	Cankar: Na klanecu Simbolika – 1	Cankar: Na klanecu Simbolika – 2
<p>Družinski roman je tip romana, ki se tako imenuje po svojem osrednjem motivnem krogu. Poleg družinske zgodbe se v njem pogosto pojavljajo tudi drugi motivi. Njegovi začetki segajo v 18.st.</p> <p>Socialno-proletarski roman: Socialni ali družbeni roman predstavlja način življenja, socialne odnose v določeni družbi.</p>	<p>Roman je družinski kot social.prolet. Cankar je sam zapisal, da je z njim postavil svoji materi spomenik, vendar v tretjem poglavju preraste v zgodbo njene družine. V četrtem poglavju se preselijo na klanec in zgodba se razširi, proti koncu dobi klanec simboličen pomen; na njem živi sproletariziran kmečki živelj, narod hlapcev, obsojenih na smrt.</p>	<p>Simbol je pomembno sredstvo upodabljanja, stvar, ki kaže na višji smisel, ne da bi s tem izgubila pomen. V romanu je več simbolov. Židana ruta in tek za vozom se pojavita v prvem poglavju, nosita pomen lepega, nedoseženega. Osrednji simbol romana je klanec, simbol siromaštva, ki dobi pomen usode slovenstva. Zadnji simbol je luč na učiteljevem oknu, kar pomeni zadnjo rešitev – izobrazbo.</p>	<p>Prvotno zgrajen iz 9. novel, ga je avtor skrajšal na 8. poglavij. Prvi dve prinašata idejno zamisel dela, v njej je načrtana Franckina pot. V nadaljevanju dobi tek za vozom zgradbeno in idejno vlogo, uvodoma nakazana usoda Francke se potrdi. Vodilni motiv je oznaka za stalno ponavljajoče se motive, ki s ponavljanjem kažejo na bistvene idejne sestavine dela. V romanu je to Franckin tek za vozom, ki se pojavi v 1.,2.,4.,7., in 8. poglavju. S tem avtor še bolj poudari misel o nedostopnosti sreče in boljšega življenja.</p>

Književnost 20.st.	Kafka: Preobrazba Kratka vsebina – 1	Kafka: Preobrazba Kratka vsebina – 2	Kafka: Preobrazba Moderna pripovedna groteska
<p>Počasi začnemo govoriti o svetovni književnosti. smeri se prepletajo, najprej se pojavijo kubizem, futurizem, dadaizem, ekspresionizem, nadrealizem, nato socialni in socialistični realizem, eksistencializem. Povdariti je treba, da je bil vpliv umetnostnih in politično naravnanih gibanj teh smeri na literaturo drugačen.</p>	<p>Dogajanje je postavljeno v vsakodnevno moderno življenje. V prvem odstavku Kafka pove, da se je Gregor Samsa prek noči spremenil v hrošča. Gregor, ki je podpiral družino ji je sedaj v breme, oddati so morali eno od sob. Edina, ki je še skrbela zanj je bila njegova sestra. Nekega dne je oče v jezi vanj vrgel jabolko. Odločil se je, da bo stradal do smrti. Njegovo truplo je našla služkinja, ga pometla, družina si je oddahnila. Pomen mrščesa si lahko razlagamo na več načinov, upoštevati moramo avtorjevo biografijo.</p>	<p>Kafka se je povsod počutil tujca (kot Nmec med Čehi, Žid med Nemci, bolnik med zdravimi). Tujec je bil tudi doma, oče ga ni obravnaval za umetnika. Kafka je bil čisto obraten od očeta, zato ga lahko primerjamo z mrčesom, ki ga vsak odganja. Odlomek v berilu je začetek novele, ki govori, ko se je Samsa zbudil in opazil preobrazbo. Presenečenja skoraj ni, začne premišljati o službi, ki jo je zamudil, o tem, kako naj se izogne neprijetnostim. Srečen je, da je zaklenil vrata. Na klice domačih je odreagiriral kot da je vse normalno.</p>	<p>Moderna pripovedna groteska je spoj prvih tradicionalne groteske kot literarne zvrsti in prvih modernega romana. Za Kafka je značilno nadomeščanje stvarnega sveta s sanjskimi vizijami, asociacijami in simboli, v povezavi z vsebino, makor so ti simboli vstavljeni, pa izraža svoje misli in ideje na grotesken način. Groteska ni samo morbiden humor, ampak predvsem opozorilni krik pred nečem ogrožajočim, o tem se ne da pisati na komičen način.</p>

Kafka: Preobrazba Pripovedni način	Camus: Tujec Kratka vsebina – 1	Camus: Tujec Kratka vsebina – 2	Camus: Tujec Kratka vsebina – 3
<p>Način pripovedovalčevega govora je največkrat glasni zunanji govor, prepletajo se z glasnim ali tihim samogovorom, tudi dvogovorom, ki ga pripovedovalec povzema ali citira. V odlomku se pojavlja glasni zunanji govor, ko se Samsa pogovarja z materjo in očetom, zelo očitno pa iztopa njegov notranji samogovor, ki ga Kafka citira. To nam razkriva avktorialnega pripovedovalca.</p>	<p>Zgodba se začne z smrtjo matere junaka Alžirčan Mersault. Njegova dejanja so si največkrat nasprotujoča, a zanj tipična. Čeprav na zunaj ne iztopa, velja za čudaka, saj vztrajno krši nenapisana pravila življenja v skupnosti. Ob vrnitvi s pogreba sreča znanko Marijo in se z njo zaplete v razmerje, smrt matere ga ne moti. Vse doživlja izven sebe. Ta ga zaprosi za roko, a jo zavrne kot boljšo službo v Parizu, <u>čes da mu je vseeno</u>. Njegova indferentnost se počasi razvija v naveličanost. Seznan se z Raymondom, kar je</p>	<p>Ramymondu Mersaulta ne obsoja za čudaka, zato mu ta naredi uslugo, ki ga potegne v splet naključij. Raymond mu pomaga kot priča v sporu z njegovo bivšo ljubico, Arabko. Mersault kasneje z Marijo obiščeta Raymondove prijatelje in gresta na plažo. Tam srečata skupino Arabcev in brata ljubice. Med pretepom je Raymond ranjen. Kasneje Mersault sreča Arbca in ga ustrelji, ko ta potegne nož. Mersaultu sodijo, spoznajo ga za brezčutnega, on se ne poizkuša braniti.</p>	<p>Ob prihodu duhovnika ga kruto zavrne, saj ne veruje. Če bi Bog obstajal, pravi, ne bi bilo absurda, in če obstaja, je slab in ničvreden. Odlomek v Berilu je iz dveh delov. Prvi prikazuje Mersaulta soočenega z novico o smrti ter njegovo pot do hiralnice. Čustva so prikazana neprizadeto, racionalni in realistično. Drugi del prikazuje sklepne besede Tujca, ko čaka na izvedbo sodbe ter duhovnika, ki ga nekaj časa posluša, potem pa izbruhne in kriče pove, da boga ni, in da svojega življenja ne obžaluje.</p>

Camus: Tujec Eksistencializem v književnosti	Camus: Tujec Filozofija absurda v knjiž... – 1	Camus: Tujec Filozofija absurda v knjiž... – 2	Ionesco: Plešasta p.. Kratka vsebina – 1
<p>Eksistencializem je mlada filozofska smer, zametki se pojavijo šele v 19.st. V središču dogajanja je človek in njegovo bistveno, ki ga razumejo drugače kot večina filozofskih smeri. Bistvo človeka ni več bistvo človeške vrste, tudi ne človeka nasploh, vendar posebno, individualno bistvo vsakega posameznika. Ta se skriva v človeku in je različno od njegove zunanosti.</p>	<p>Camus sam svojega dela ne obravnava kot filozofijo absurda, temveč kot obravnavanje absurdnega. Zaradi onemogočene komunikacije nastopi občutje absurdnega. Absurdnosti ni ne v človeku, ne v svetu, temveč v njunem srečanju. Pojavita se dve rešitvi tega stanja: ali živeti dalje ali življenje zavreči, se pravi storiti samomor. Slednje Camus zavrne kot negativno, pobeg iz realnosti in pravi, da se vse začenja z zavestjo in ima vse veljavo samo nje.</p>	<p>Nasprotno, človek naj si vzame nesmisel nase in ga podživi. Živeti absurd pomeni ustvarjati novega, oba skupaj pa se matematično izničita. Človek tako najde srečo onkraj obupa in upanja.</p>	<p>Ionesco prikaže srečanje dveh povprečnih meščanskih družin. Poleg zakoncev nastopata tudi služkinja Mary in Gasilec. Tema je izpraznjeno življenje sodobne družbe, zato je govorica izpraznjena, avtomatska. Smithovi in Martinovi živijo enolično življenje, v njihovih pogovorih je množica fraz, ki proizvajajo absurde situacije kot v 4. prizoru, kjer Martinova odkrijeta, da sta mož in žena. Ionesco jih označuje kot ljudi, ki ne obstajajo. Mary se zaljubi v Gasilca, ki se ostalim pridruži v drugi polovici.</p>

Ionesco: Plešasta p.. Kratka vsebina – 2	Ionesco: Plešasta p.. Antidrama	Ionesco: Plešasta p.. Groteskne prvine	Ionesco: Plešasta p.. Absurd v drami
<p>Ta ima nalogo, da pogasi vse požare v mestu (oganj je simbol življenjskega žara, nasprotje vsega, kar predstavljajo Martinovi in Smithovi). Ko bo Gasilec pogasil Maryin oganj, bo iz njiju nastala verzija zakoncev. Ionesco zaključí delo z povratkom z začetku, zakonci zamenjajo vloge.</p> <p>Odlomek v Berilu je četrti prizor, ko Martinova počasi ugotovita, da sta mož in žena. Pogovor začneta kot tujca, sprašujeta se, od kod se poznata, opisujeta kraje in dogodke. Logično sklepata, da sta par.</p>	<p>Ionesco je uvedel pojem antidrama, saj je bil njegov namen povdariti nasprotnost običajnim dramam. Z uporabo avantgardizma je pogosto zatekanje k posameznikovi notranjosti, celo vizijam in sanjskosti. Posledica je pojavljanje nelogičnosti, paradoksalnosti in absurdnosti, kar je vidno iz vsebine Plešaste pevke. Ionesco misel ne omejuje, temveč nadgradi na pojem absurdne drame, antidrame. Farsa in avantgardna groteska postaneta drama sama.</p>	<p>Ionesco prepleta nove, avantgardne prijeme s klasičnim dramskim pristopom. Drži se enotnosti kraja, časa in prostora, razvidno je matematično zaporedje števila nastopajočih. Izhodiščna točka dela je "tragedija govora", ki omogoči spoznanje ideje dela. Avtor uporablja množico puhljic, klišejev in fraz, s katerimi ustvarja nejasnosti, nasprotja in nesmiselnost. Groteskost se ne omejuje na govor in nesmiselnost, vendar se tudi razširja na duhovno stanje in s tem na življenje samo.</p>	<p>Ionesco odpira kopiso vprašanj o smotrnosti človeka. Plitka duhovnost preveva družbo kot tako, ohranja obstoječi status ali ga celo poslabša, vsekakor pa ne nudi duhovnega napredka. Ionesco pravi, da so ljudje brez duhovnosti ljudje brez eksistence. Ne le, da so obrazi ljudi obrazi tisočernih mask, ljudje so brez obrazov; ne razlikujejo se med seboj, tudi duhovno ne, drug drugemu so enaki.</p>

Obdobje med vojna.. 1	Obdobje med vojna.. 2	Obdobje med vojna.. 3	Kosovel: Ekstaza ... Interpretacija pesmi
<p>Razdelimo ga na dve obdobji. V prvem, ki traja do leta 1930, prevladuje ekspresionizem, v drugem pa socialni realizem. Na slovenki ekspresionizem je močno vplival nemški, zato imata enake značilnosti (upor impresionizmu, estetski harmoniji, prikaz človeške razklanosti, ipd..). Slovstveni eksp. ina svojstvene poteze, deloma nadaljuje slovensko moderno, nanj vplivajo simbolisti (Rilke, Maeterlnick, Wilde).</p>	<p>Vrh doseže v dvajsetih letih z delom Srečka Kosovela, omeniti pa je treba tudi Mirana Jarca, Antona Vodnika, Slavka Gruma. Po 1930 so se avtorji obrnili k novi stvarnosti, ki je ohranila veliko potez ekspresionizma, hkrati sprejemala realizem. Vrnila se je v sedanost, opustila eksp. patetičnost in etična gesla. Opazovati je začela okolje in razmere, v katerih človek živi. Istočasno se je začel uveljavljati socialni realizem, ki je vrnil tradicijo realizma in naturalizma.</p>	<p>Obudil je zahtevo po stvarnem opisovanju življenja, poudarjal je predvsem socialno plat človeškega bivanja. Za podlago mu služita materialistična in pozitivistična teorija, posebna značilnost je zgodovinski pogled na socialno razvoj, ki je prišel iz marksizma. Socialni realisti opisujejo predvsem usodo malih ljudi, redkeje meščanov. Značilni realisti so Prežihov Voranc, Miško Kranjec, Bratko Keft, Tone Seliškar.</p>	<p>Pesem prikazuje propad Zapadne Evrope, svet kaitalističnega družbenega reda, ki mora umreti, ker je krivičen. Rešitev za krivičnost Kosovel vidu v novem družbenem redu. Star se mora umakniti novemu, to lahko naredi le revolucija, vse staro mora umreti, tudi nedolžni (zelena pokrajina), drugačna družba mora zrasti čez vse staro. Pesem je izrazilo patetična (vzkliki, ponavljanja, pretiravanja), poln grozljivih podob (stolpovi tonejo v rdečem morju, iz oblaka lije kri v srce, človek gori v ognju).</p>

Kosovel: Ekstaza ... Ekspressionizem	Kosovel: Ekstaza ... Metaforika	Pregelj: Matkova Tina Kratka vsebina – 1	Pregelj: Matkova Tina Kratka vsebina – 2
<p>Kosovel je kmalu prešel iz impresionizma na ekspresionizem, njegove pesmi niso več harmonično čustvene impresije, ampak izražajo etične doživljaje. Za Kosovela so značilne vizionarna, proletarsko – socialna in religiozna smer (prevladuje prva). Najpomembnejše s pesmi, v katerih napoveduje katastrofo kot prehod v novo družbo in novega, etično očiščenega človeka.</p>	<p>V pesmi je zelo izrazita barvna metaforika. Največkrat srečamo rdečo v negativnem smislu (trpljenje ljudi), najmanj pa belo, ki ima v pesmi zgolj estetsko funkcijo. Pojavita se še zelena in zlata barva. Zelena ima pozitiven pomen in opisuje oazo miru znotraj pokvarjenega sveta, ki bo slej ko prej propadla in zlata, ki se pojavlja v dveh pomenih: negativnem, ko označuje svet kapitalizma (zlati stolpi) in na koncu v pozitivnem, saj napoveduje nov čas (zlati žarki).</p>	<p>Ozadnje dogajanja je tolminski kmečki punt oz. sojenje voditeljem v Gorici. Na ukaz gospode si mora skupina kmečkih županov ogledati usmrtitev. Med njimi je krčmar Matko, pozornost se preusmeri na hči Tino, ki je noseča z enim od voditeljev, Janezom Gradnikom. Sama v visoki nosečnosti odide od doma, da bi ga še zadnjič videla, po poti trpi, a kljub močni volji, da bi ga videla, je prepozna. Željo, da bi ga mrtvega še zadnjič objela, ji brutalno prepreči stražar.</p>	<p>Na poti domov dobi porodne krče, moli za pomoč Marije Snežene, zgodi se čudež in ta ji pomaga pri porodu. Tina izrazi željo, da bo otrok krščen in umre. Ročinske žene, ki so slišale Tinine krike izpod mrtve matere vzamejo novorojenega otroka. Odlomek v Berilu je iz začetka in prikazuje pot v Gorico. Ob pogovoru o obsojenih, Matko zaostane za skupino. Sledi kratek prizor, v katerem si Tina predstavlja slovo od Janeza, potem se vrnemo k Matku in popotniku, ki ga počaka ob poti. Ta preklinja Janeza in otroka.</p>

Pregelj: Matkova Tina Ekspressionizem v prozi – 1	Pregelj: Matkova Tina Ekspressionizem v prozi – 2	Pregelj: Matkova Tina Ekspressionizem v prozi – 3	Pregelj: Matkova Tina Slogovna analiza – 1
<p>Razvil se je predvsem v Nemčiji, v primerjavi s kubizmom, futurizmom, dadaizmomni bil usmerjen zgolj v radikalno rušenje jezikovnih in oblikovnih tradicij, v ospredje je postavil nov moralni in socialni program. Temeljlil je na zahtevi po etično očiščenem in prerojenem, novem človeku, ki bi živel v kolektivnem bratstvu. Obtoževal je moderno civilizacijo, z njo vojno in kapitalizem. Vzrok je bila duhovna kriza pred I.sv.vojno in po I.1920 upadel. Na Slovenskemse pojavi v času med obema vojnama.</p>	<p>Obdobje se razdeli na dva dela: v prvem prevladuje ekspresionizem, po I.1930 pa socialni realizem. Eks. doseže vrh sredi 20. let in ga povezujemo z deli Srečka Kosovela, Mirana Jarca, Antona Vodnika ter deloma Slavka Gruma. Večinoma je bila v osprednju težnja po rešitvi individualizma. Ekspresionizem se je preusmeril predvsem v liriko, tudi v pripovedništvo in dramatiko. V prozi in dramatikini niso ustvarjali, Grum je dal krajšo prozo, črtice in novele.</p>	<p>V prozi je bila temeljna značilnost razcepljeni motiv glavne osebe, nihajoče iz skrajnosti v skrajnost. Velikokrat zasledimo motiv osebnega uničenja ali upora, pogosta je razcepitev na jaz in masko. Jaz predstavlja resnične misli, nagnjenja, občutke, maska pa popačenje prvega zaradi družbenih odnosov. Literarni prostor je zamejen (kavarna, soba,...), redkokdaj odprt, čas je omejen in natančno določen, velikokrat je pomaknjen v preteklost.</p>	<p>V kompoziciji je v glavnem tradicionalen, s slogu pa se približa moderni in ekspresionizmu. Je lirično opojen, občasno patetičen, sveto-pisemsko privzignjen, a tudi hudomušen. Baladna romantičnost ga približuje baroku. Uporablja številne primerjave in metaforični besednjak. V noveli je najbolj povdarjeno nasprotje med duhovno voljo in telesno močjo, nasprotje med notranjim svetom in zunanjim. Neobvladljiva zunanjost, ki jo doživljajo akterji, je podrejena notranjosti, kar je bistvo ekspresion..</p>

Grum: Dogodek v m.. Kratka vsebina – 1	Grum: Dogodek v m.. Kratka vsebina – 2	Grum: Dogodek v m.. Kratka vsebina – 3	Grum: Dogodek v m.. Groteske prvine – 1
<p>Drama prikazuje mesto, kjer ljudje živijo v nenehnem izogibanju drug drugemu, dvomljenju vase. Nепrestano iščejo resnico o obstoječem stanju in jo hkrati s tem potiskajo v stran, ker ne zmorejo soočenja z realnostjo. Soočenje bi pomenilo prekinitev uničujočega stanja, to pa je tudi odgovor, ki ga stalno iščejo a ne najdejo. Zato so nesrečni in padajo iz enega razpoloženja v drugega, menjavajo maske. Vsi pričakujejo dogodek, ki jih bo rešil iz tega začaranega kroga. Edina izjema je Hana.</p>	<p>Hana je v mladosti odšla iz Goge in je edina, ki je zbrala toliko moči in samozavesti, da se je umaknila in storila prvi korak. Vendar s tem svojih težav ni rešila, temveč le porinila na stran, zato se vrne v Gogo. Hana želi rešiti napetost v mestu ter zaživeti prosto, vendar se zaradi agresivnega odpiranja hlapca Preliha vrne želja, da bi postala gospodar nad svojim telesom in čustvi. V želji, da se reši Prelihove duhovne premoči, ga poizkusi umoriti, a preživi. S tem je naredila nekaj, česar nihče drug ni zmožel.</p>	<p>Medtem, ko se ostali bolešno zatekajo v iluzije, da bi si prikrili grozo resničnosti, Hana ne stori zgolj fizičnega ampak tudi duhovno dejanje in z njim ponazori edini poskus, kako zaživeti svobodno. Odlomek v Berilu prikazuje v prvem delu Hano in Preliha. Ona pride k njemu, kjer jo on zopet hoče vzeti, ta se mu navidezno prepusti a ga ob pravem trenutku udari s svečnikom po glavi. Drugi del kaže reakcijo prebivalcev, ko začutijo, da se je nekaj zgodilo. To jih razburi in jim da upanja, pomešanega s strahom pred nečim</p>	<p>Groteskni prvini ne iščemo samo v posamezniku temveč v samem okolju. Grum v delo vtke ekstremne opise in orise okolja, same skupnosti in znotraj nje posameznikov. Plastično predstavi hiše brez prednjih zidov, kjer se vse vidi in sliši, kot da je vse to normalno. Čas izgubi svojo vlogo, dogodki se odvijajo neodvisno, zdi se, da je vse skupaj blaznost, iskanje logike je skoraj brezupno. Pod vso to tančico se nam skriva svet, ki ga želi opisati Grum, t.j. svet, v katerem iščemo smisel, svobodo, odgovore, notranji mir.</p>

Grum: Dogodek v m.. Groteske prvine - 2	Grum: Dogodek v m.. Dramska tehnika	Grum: Dogodek v m.. Vloga didaskalij	Slov. sodobna knjiž.. 1
<p>Ko teh ne moremo najti, se začnemo skrivati in bežati pred neubežljivemu. Grum se sprašuje: "Ali ni greh roditi se v mestu Gogi?". Popačenost dela, ki jo vidimo, je v svetu, kot ga doživlja Grum.</p>	<p>Ustreznost dramskega prostora se določa in predvsem oblikuje z dramsko tehniko. Zunanji prostor in duševnost se intenzivno dopolnjujeta, dramski prostor mora izžarevati dramatično silo oz. grozljivo usodo prebivalcev Goge. Grum prostor odpre proti dvorani sobami v prerezu, ki omogočajo direkten, a grotesken pogled v življenje prebivalcev. To pa je tudi Grumov namen.</p>	<p>Beseda izhaja in pomeni pouk. Danes pomeni pouk o rečeh, ki se na odru godijo poleg govorjenja. Didaskalije v Dogodku v mestu Gogi so zelo obsežne. Režijska navodila je ponekod razširil na dolge odstavke, katerih namen je razkriti bolano duševnost Gogovcev. Iz njih razberemo tudi individualne lastnosti oseb, ki so si med seboj zelo podobne. S pomočjo didaskalij je tudi načrtal dramski prostir, ki se intenzivno dopolnjuje z duševnostjo oseb.</p>	<p>Značilno je mešanje snovi. Prvo obdobje je trajalo od konca II.sv. vojne do l.1950. Razvila se je t.i. graditeljska poezija oz angažirana lirika, ki je pozivala k izgradnji porušene domovine in h graditvi socialistične družbe. Človek nastopa kot član kolektiva in se bojuje za lepši in pravičnejši svet. Drugo obdobje je po l. 1950, t.i. slovstvenega pluralizma. Starejši avtorji (Bor, Potrč, Kosmač, Torkar, Mihelič) so izhajali iz socialnega real. a so že uvalali nekatere spremembe.</p>

Slov. sodobna knjiž.. 2	Slov. sodobna knjiž.. 3	Minatti: Nekoga mo.. Interpretacija pesmi	Minatti: Nekoga mo.. Intimizem v povojni poeziji
<p>Borbena perspektiva se je pomaknila v ozadje, v ospredje pa sočustvovanje z malim človekom. Mlajši rod (Minatti, Menart, Pavček, Krakar, Kovič, Beno Zupančič, Zidar) se je še bolj odmaknil od social. realizma. Usmerili so se k mestnemu človeku, ga razlagali bolj psihološko. Tradicionalno poezijo, pripovedništvo in dramatiko so zamenjale modernejše forme; prosti verz, moderni roman, ekspr. dramaturgija. Zraven spada tudi simbolizem (Vipotnik, Udovič), pozni ekspr.</p>	<p>Okoli l. 1960 se pojavi književnost absurda. Ta ne vidi več smisla, človek je absurden, ker svojih idej ne more uresničiti. Izstopa le literatura. Smer so uvedli Dane Zajc, Gregor Strniša, Veno Taufer, Dominik Smole, Vladimir Kavčič, Lojze Kovačič, Peter Božič. Konca 60. let je iz absurda začela nastajati literarna avantgarda. Ta je načelo absurdnosti izpeljala do konca, v poeziji je razbila vse tradicionalne oblike, v pripovedništvo uvedla reizem. Tej smeri pripadajo Šalamun, Šeligo, Jovanovič, Jesih.</p>	<p>Naslov je sporočilo ljubezni. Povdarek je na besedi moraš, ki se večkrat ponovi. Ker človeka, komur bi lahko zaupal ljubezen ni (<u>koraki vedno oddidejo naprej</u>), je ljubezen usmerjena v naravo, ki mi jo vedno vrača in ga posluša (je personificirana). Pesnik izpoveduje odtujenost med ljudmi in razumevanje narave, ki je dojemljiva za človeško stisko. Pesem je zasnovana kot dolga poved, saj ima le eno končno ločilo.</p>	<p>Pesniki so se okoli l.1950 navezovali na izročilo social. realizma, ki so ga spremenili po svoje. Usmerili so se k malemu mestnemu človeku, ga obravnavali psihološko, temeljni ton del pa postala včasih sentimentalno obravnavana resignacija. Spremembe so bile vsebinske in oblikovne, poezija se je približala prostemu verzu, pripovedništvo modernim oblikam romana, dramatika je začela uporabljati sestavine ekspresionistične dramaturgije. Generacija: Minatti, Pavček, Zlobec, Kovič, Beno Župančič, Kovačič, Kavčič...</p>

Zajc: Veliki črni bik Interpretacija pesmi – 1	Zajc: Veliki črni bik Interpretacija pesmi – 2	Zajc: Veliki črni bik Svobodni verz	Zajc: Veliki črni bik Paralelizmi
<p>Misel v pesmi je pogosto težko dostopna, poizkus razumevanja Zajčeve misli pokaže, da je ta le gladina, za katero se skriva kompleksno občutenje sveta, sebe in odnosa med tema. Najbolj uporabljen simbol je Veliki črni bik. Po eni strani čutimo njegovo velikost in moč, po drugi pa nemoč proti okolici. Človek je vedno sam, zato rjove v jutro, simbol novoga dne, upanja in pričakovanja. Vendar je to kot vsa ostala lažno in prazno. Vsak tvoj krik v jutro je brizg krvi, s katero ti odteka življenje pod vršičke smrek.</p>	<p>Pomen smrek je močno skrit. Simbolno mogoče pomenijo ljudi v vršičkih in brezupno dvigovanju vse više in iskanju odgovorov, hkrati pa se temu odmikajo. Vršički so lahko novi ljudje, obsojeni na življenje. Skupaj so gozd, ki predstavlja človeštvo. Bik gozd opazuje a z vsakim krikom se vrne le odmevi, ki pa je krik vseh ostalih ljudi, vpijočih v jutro. Tragičnost je poudarjena s črno barvo. Na koncu Zajc biku zapove molk. Lažna iluzija iz bika izvablja kriko, kar ga nezadržano vodi k samouničenju BOOM</p>	<p>Je različnih dolžin, brez metričnega obrazca oz. pravila, lahko je riman ali asoniran. Od proze se razlikuje po poudarjeni ritmičnosti. Uporabljan je zavestno, pesnik stvari ne že, pesnik stvari, ki so razburjive, dinamične, ne želi pripovedovati metrično pravilno. Prisoten je tudi svoboden ritem – zaporedje poudarjenih in nepoudarjenih zlogov ni pravilno enakomerno, rima je še vedno prisotna. Je težko razberljiv, ker ni metrične sheme, opreti se moramo na dolžino vrstic, ločila ter stihesmiselno prebrati.</p>	<p>Paralelizem ali vzporedje se pojavlja na različnih ravneh izražanja, značilno zanj je pomensko dopolnjevanje. Pojavlja se na ravni besede, kjer se ta ponavlja v <u>zaporednih stavčnih periodah</u>, na ravni stavka, zgradbe in motiva. Je oblikovalno sredstvo privzdignjenega stila, pojavlja se v nabožnih delih, v stari orientalski poeziji in prozi. Paralelizem se pojavlja v <u>besedni</u> (Veliki Črni bik, ..), <u>pomenski ravni</u> (Noben ne sliši tvoje samote, Nikogar ne napojiš..) in na <u>ravni motiva bika</u>, s</p>

Sofoklej: Kralj Ojdip Odlomki iz Berila	Plavt: Dvojčka Odlomki iz Berila
<p>Odlomek je iz konca tragedije. Prikazuje soočenje Lajevega in korintskega pastirja. Lajev pastir se izogiba odgovorom, a pod prisilo pove resnico o njegovem izvoru. Ojdip ugotovi, da je morilec sam.</p>	<p>Odlomek prikazuje srečanje Menehmusa iz Sirakuz z bratovo ženo in njenim očetom. Ta je prepričana, da govori z možem, ga obtužuje, da jo vara, ta pa ženske ne pozna in hlini njeno blaznost, da bi se je znebil.</p>

Shakespear: Hamlet Odlomki iz Berila	Puškin: Jevnegij Onj.. Odlomki iz Berila	Balzac: Oče Goriot Odlomki iz Berila	Dostojevski: Zločin.. Odlomki iz Berila
<p>Odlomek je Hamletov monolog, v katerem razmišlja o življenju in smrti. Razjedajo ga dvomi, želi si umreti, spati, sanjati, a kakšne bodo te sanje, kaj bo po smrti? Odgovora ni, zato vsi podobni kot on živijo naprej, ker je strah pred neznanim močnejše kot želja po smrti. Hamlet prizna, da preveč razmišlja in ga to ovira.</p>	<p>Odlomek je iz začetka romana. Onjeginu se življenje zdi enolično. Noči preživlja na zabavah, dneve prespi. Posledica takega življenja je potrlost. Njegova čustva so otopela, ne meni se za prijateljstvo, postane sanjav, molčeč, skratka vsega naveličan.</p>	<p>Odlomek je iz 2. poglavja, kjer Rastingnac prebira pismo družine in sester. Družina ga podpira, a on želi še večjo finančno pomoč, saj bi rad prišel v visoko družbo. Tako počne isto kot Goriotove hčere, vendar se tega zaveda, a ga to ne odvrča od njegovih dejanj.</p>	<p>V odlomku Razkolnikov sprva sanja o otroštvu, temu sledi snovanje morilskega načrta. Vidna sta neodločnost in gnus na eni strani in nevidna sila, ki ga vodi po uničevalni poti. Na cesti ob poslušanja pogovora njene sestre Elizavete nepričakovano izve, da bo Aljona naslednji večer sama, kar je še ena vzpodbuda k umoru.</p>

Ibsen: Strahovi Odlomki iz Berila	Josip J.: Deseti brat Odlomki iz Berila	Tavčar: Visoška kro.. Odlomki iz Berila	
<p>Odlomek prikazuje čas po Osvaldovi vrnitvi oziroma dialog med njim in materjo. Mati mu poizkuša razložiti, kakšnega očeta je imel, sin ji na koncu odlomka pove za bolezen. Ko mu mati obljubi, da bo skrbela zanj, se Osvald razjezi, saj se noče sprijazniti z uničujočim stanjem.</p>	<p>Odlomek prikazuje pogovor med Maničninima staršema. Oče Benjamin sumi, da se med Manico in Kvasom nekaj dogaja, zato naroči ženi, naj pazi na hčer. Manica pogovor sliši in Kvasu pusti sporočilo v knjigi. Tega to prestraši in že se vidi, kako zapušča Slemenice.</p>	<p>Odlomek je iz prveda dela. Po Jurijevem rojstvu je Polikarp spal ločeno od žene, svoj prostor v kleti je skrbno zaklepal, nekega dne pa pozabil. Izidor je stopil v prostor in na tleh našel zaboj, ki ga ni mogel odpreti, zraven pa beneški cekin in si predstavljal, kaj si bo z njim kupil. Zalotil ga je oče in mu za kazen odsekal polovico malega prsta.</p>	